

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการสร้างสรรค์การเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์ตามรูปแบบของการวิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การพัฒนาคู่มือการสร้างสรรค์การเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเทคนิคเดลฟาย ประกอบไปด้วยองค์ประกอบพื้นฐานและขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยองค์ประกอบพื้นฐานของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 รูปเล่มของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จุดเน้นของสถานศึกษา/ สาระการเรียนรู้ หลักการ แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาและกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตารางวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ในสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ผังมโนทัศน์ ตารางหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แนวทางและเกณฑ์การวัด และประเมินผล บรรณานุกรมที่ใช้ประกอบในการจัดทำ ส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ส่วนบนของแผน ได้แก่ ชั้นที่สอน/ ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ จำนวนเวลา/ วัน เวลาที่สอน/ ภาคเรียน ปีการศึกษา สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ/ แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือวัดผล ประเมินผล บันทึกลับหลังสอน และขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีขั้นตอนดังนี้ ตั้งคณะกรรมการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรแต่ละรายชั้นที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดหัวเรื่อง (Theme) ที่จะทำ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความน่าสนใจ เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับท้องถิ่นกำหนดจุดเน้นของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา (วิสัยทัศน์/ พันธกิจ/ เป้าหมาย/ คุณลักษณะที่พึงประสงค์) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง กำหนดคำอธิบายรายวิชาจากตัวชี้วัด/ สาระการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะเรียนในแต่ละระดับชั้น กำหนดผังมโนทัศน์ แสดงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของหัวข้อเรื่องและความเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระและข้ามกลุ่มสาระ กำหนดหน่วยการเรียนรู้/ ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ เนื้อหาภายในหน่วย/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้/ จำนวนชั่วโมง ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นพื้นฐานในการออกแบบ กำหนดกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการออกแบบที่กำหนดเป็นรายแผน กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดการวัด ประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หากคุณภาพของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และครุภัณฑ์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบและขั้นตอนในการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด (Interquartile Range = 0.00) ทุกข้อ

ผลจากการนำคู่มือการสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปอบรมครูผู้สอน จำนวน 113 คน ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมการอบรมทั้ง 3 ระยะ ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ส่วนผลของการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม และการสัมภาษณ์ พบว่า พฤติกรรมครู ร้อยละ 80 มีความสนใจ เข้าใจ สามารถจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ การสะท้อนผลการจัดทำผลงานของตนเองทำได้ดี ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม รู้ เข้าใจในข้อบกพร่องในงานที่จัดทำขึ้นในทุกองค์ประกอบ และขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง นำข้อบกพร่องที่พบในการจัดทำผลงาน มาปรับปรุงผลงานให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบสิ่งที่ดีควรเขียนเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ หลายประเด็นด้วยกัน ได้แก่

1. การใช้เทคนิคเดลฟาย ถ้าจะให้เกิดความมั่นใจมากที่สุด ควรใช้กับผู้เชี่ยวชาญ 17 คนขึ้นไป แต่จำนวนผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้จะใช้เพียง 5 คน ก็อยู่ในเกณฑ์ของ

หลักการ และทฤษฎีที่นักการศึกษากล่าวไว้เช่นเดียวกัน รวมทั้งผลของการนำไปทดลองเชิงปฏิบัติการ ทำให้เกิดความมั่นใจเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้น ถ้าผู้ที่จะใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญน้อยกว่า 17 คน ควรมีผลงานต่อยอด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในงานวิจัยครั้งนี้

2. ระยะเวลาตอบกลับของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก ไม่เท่ากัน แล้วแต่ความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ผู้วิจัยต้องติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ด้วยการใช้การสื่อสารหลายรูปแบบ เช่น โทรศัพท์ หนังสือทวงถาม

3. การทดลองคู่มือกับครูในกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยต้องมีประสบการณ์ในการอบรม ค่อนข้างมาก เนื่องจากระยะเวลาในการอบรมต่อเนื่องและยาวนาน ซึ่งมีผลต่อความรู้สึกของครูที่ต้องใช้เวลาส่วนตัวในช่วงวันหยุด ดังนั้น ผู้วิจัยต้องอาศัยเทคนิคการเสริมแรงในรูปแบบต่างๆ เช่น การชมเชย รางวัล การยกตัวอย่างผลงานของสมาชิก รวมทั้งเกียรติบัตร นอกจากนั้น ต้องอาศัยการแบ่งกลุ่มย่อยตามกลุ่มสาระ และต้องอาศัยคณะวิทยากรที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญเฉพาะทาง และมีเทคนิคการอบรมที่น่าสนใจ

4 กระบวนการของการอบรมเชิงปฏิบัติการ ต้องอาศัยการสังเกต บันทึก การสัมภาษณ์ ซึ่งต้องใช้วิทยากรผู้ช่วย (นักศึกษาระดับปริญญาโท) เข้าร่วมด้วย ซึ่งผู้วิจัยต้องอบรมชี้แจงให้ผู้สัมภาษณ์ สังเกตเข้าใจในกระบวนการ วิธีการสัมภาษณ์ด้วยถ้อยคำที่เหมาะสม รวมทั้งต้องขอความร่วมมือจากวิทยากร และครูผู้เข้าอบรมในการบันทึก สะท้อนผลอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งต้องอาศัยความใกล้ชิด และความสนิทสนมส่วนตัวในการขอรับรอง เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด ซึ่งจะมีผลต่อการสะท้อนผล และการปรับปรุงต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางเพื่อการวิจัย ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการวิจัย และข้อเสนอแนะทั่วไปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. ควรใช้เทคนิคเดลฟายกับการศึกษาที่มีลักษณะเป็นรูปแบบ ขั้นตอนจะดีกว่าใช้ในลักษณะของการศึกษางานวิจัยที่ไม่มีองค์ประกอบ ขั้นตอน รูปแบบ เพราะจะทำให้การสรุปงานวิจัยไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

2. ควรวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายควบคู่กับขั้นตอนของการวิจัยชนิดอื่นๆ เช่น การทดลอง หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อความมั่นใจในผลงาน